

Số: 03/2025/CV-VINADES
V/v góp ý về Luật Dữ liệu

Hà Nội, ngày 01 tháng 07 năm 2025

Kính gửi:

- Văn Phòng Ban Nghiên cứu Phát triển Kinh tế tư nhân (Ban IV);**
- Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI);**
- Hiệp hội Phần mềm và Dịch vụ Công nghệ thông tin Việt Nam (VINASA);**
- Câu lạc bộ Phần mềm tự do nguồn mở Việt Nam (VFOSSA).**

Luật Dữ liệu số 60/2024/QH15 được Quốc hội ban hành vào cuối năm 2024 và chính thức có hiệu lực từ ngày 01/7/2025. Với vai trò là một đạo luật quan trọng, đặt nền móng cho việc xây dựng và phát triển nền kinh tế số, Luật Dữ liệu đã thu hút sự quan tâm đặc biệt từ cộng đồng doanh nghiệp công nghệ, trong đó có các đơn vị đang hoạt động trong lĩnh vực khai thác và xử lý dữ liệu.

Nhằm chuẩn bị cho việc tuân thủ và vận dụng hiệu quả các quy định của Luật trong hoạt động thực tiễn, doanh nghiệp chúng tôi đã tiến hành rà soát, nghiên cứu nội dung toàn văn của Luật Dữ liệu. Qua đó, chúng tôi nhận thấy vẫn còn một số quy định chưa thực sự phù hợp với thông lệ quốc tế, thiếu nhất quán trong khái niệm và phân loại dữ liệu, đặc biệt là đối với **dữ liệu mở**, loại dữ liệu đang được xem là nền tảng thúc đẩy đổi mới sáng tạo, minh bạch hóa và chuyển đổi số toàn diện.

Dữ liệu mở đóng vai trò then chốt trong sự phát triển của ngành công nghệ thông tin nói chung và trí tuệ nhân tạo (AI) nói riêng. Trong lĩnh vực CNTT, dữ liệu mở là nguồn tài nguyên giúp các doanh nghiệp, tổ chức và cá nhân dễ dàng tiếp cận thông tin để xây dựng sản phẩm, phát triển dịch vụ, minh bạch hóa quy trình và thúc đẩy đổi mới sáng tạo. Đối với AI, dữ liệu chính là "nhiên liệu" để huấn luyện mô hình. Những thuật toán học máy từ học có giám sát đến học sâu đều cần lượng dữ liệu lớn, đa dạng và có chất lượng để tạo ra hệ thống AI hiệu quả, đáng tin cậy. Việc thúc đẩy tiếp cận và sử dụng dữ liệu mở sẽ giúp rút ngắn khoảng cách công nghệ, giảm lệ thuộc vào nguồn dữ liệu nước ngoài và tạo nền tảng cho hệ sinh thái AI nội địa phát triển. Nếu được công nhận và quản lý đúng cách, dữ liệu mở không chỉ là công cụ hỗ trợ minh bạch, hiệu quả quản lý nhà nước mà còn là chất xúc tác mạnh mẽ để ngành công nghệ thông tin Việt Nam bứt phá.

Chính vì vậy, Công ty cổ phần phát triển nguồn mở Việt Nam (Công ty VINADES) trân trọng đề nghị các cơ quan, tổ chức chuyên môn như Văn Phòng Ban Nghiên cứu Phát triển Kinh tế tư nhân (Ban IV); Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI); Hiệp hội Phần mềm và Dịch vụ Công nghệ thông tin Việt Nam (VINASA) và Câu lạc bộ Phần mềm tự do nguồn mở Việt Nam (VFOSSA) có kiến nghị lên Quốc hội, Chính phủ và Bộ Khoa học Công nghệ, Bộ Công an để xem xét sửa đổi, bổ sung Luật Dữ liệu trong thời gian sớm nhất, tránh để các quy định sai lệch hiện tại gây ra những ảnh hưởng tiêu cực đến tương lai của hệ sinh thái dữ liệu mở vốn còn non trẻ tại Việt Nam.

I. Bất cập về “dữ liệu mở” trong Luật Dữ liệu

1.1. Định nghĩa “dữ liệu mở” tại Khoản 4, Điều 3 chưa phù hợp.

Khoản 4, Điều 3 Luật Dữ liệu giải thích định nghĩa “dữ liệu mở” như sau:

“4. Dữ liệu mở là dữ liệu mà mọi cơ quan, tổ chức, cá nhân có nhu cầu đều được tiếp cận, chia sẻ, khai thác, sử dụng.”

Chúng tôi nhận thấy cách định nghĩa này không đúng với chuẩn mực quốc tế. Theo các tổ chức như Quỹ tri thức mở (Open Knowledge Foundation), Viện Dữ liệu mở - Open Data Institute (ODI), Sổ tay về dữ liệu mở (Open Data Handbook Documentation) hay World Bank, dữ liệu mở là dữ liệu được cung cấp công khai, miễn phí, tự do truy cập, sử dụng, tái sử dụng, chia sẻ, phân phối lại và được gắn với giấy phép mở.

Việc Luật Dữ liệu quy định dữ liệu mở phải đi kèm với “*nhu cầu*” và tiếp cận “*có điều kiện*” khiến định nghĩa trở thành một biến thể mơ hồ của dữ liệu công khai, đánh tráo khái niệm, không đảm bảo quyền tiếp cận hợp pháp và minh bạch của người dân, tổ chức xã hội và doanh nghiệp. Không đúng với chuẩn mực quốc tế về dữ liệu.

1.2. Về phân loại dữ liệu tại Điều 13 chưa phù hợp.

Khoản 1, Điều 13 Luật Dữ liệu phân loại dữ liệu như sau:

“1. Cơ quan nhà nước phải phân loại dữ liệu dựa trên yêu cầu quản trị, xử lý, bảo vệ dữ liệu, bao gồm:

a) Phân loại theo tính chất chia sẻ dữ liệu gồm: dữ liệu dùng chung, dữ liệu dùng riêng, dữ liệu mở;

b) Phân loại theo tính chất quan trọng của dữ liệu gồm: dữ liệu cốt lõi, dữ liệu quan trọng, dữ liệu khác;

c) Phân loại theo tiêu chí khác đáp ứng yêu cầu quản trị, xử lý, bảo vệ dữ liệu do chủ quản dữ liệu quyết định.”

Việc xếp “*dữ liệu mở*” ngang hàng với “*dữ liệu dùng chung*” và “*dữ liệu dùng riêng*” là chưa hợp lý. Dữ liệu mở không chỉ là mức độ chia sẻ, mà còn là loại dữ liệu đặc biệt với chế độ pháp lý riêng biệt:

- Dữ liệu mở phải gắn với giấy phép mở (ví dụ như CC-BY, ODC-BY,...);
- Có cơ chế sử dụng lại và phân phối lại mà không cần xin phép;

Việc xếp “*dữ liệu mở*” vào nhóm “*tính chất chia sẻ*” sai bản chất vì dữ liệu mở phản ánh loại giấy phép của dữ liệu và quyền tiếp cận của người dân đối với dữ liệu, không đơn thuần là phạm vi sử dụng dữ liệu.

“Dữ liệu mở” trong Luật Dữ liệu được quy định với tính chất tương đồng dữ liệu công khai (thông tin công khai) mà trong Luật Tiếp cận thông tin số 104/2016/QH13 quy định. Như vậy Luật Dữ liệu vừa hạn chế quyền của người dân với dữ liệu mở, vừa thiếu quy định về dữ liệu công khai. Điều này có thể gây hiểu lầm nghiêm trọng trong áp dụng thực tế, dẫn đến hạn chế tiếp cận hoặc áp dụng sai quy định với các bên khai thác thông tin dữ liệu hợp pháp.

II. Kiến nghị bổ sung, điều chỉnh

Công ty VINADES đề xuất cần điều chỉnh lại định nghĩa dữ liệu mở trong Luật Dữ liệu, bổ sung thêm một số nội dung về phân loại dữ liệu và giấy phép sử dụng dữ liệu. Cụ thể:

2.1. Điều chỉnh định nghĩa của dữ liệu mở tại Điều 3

Công ty VINADES đề xuất sửa lại định nghĩa dữ liệu mở tại Khoản 4, Điều 3 Luật Dữ liệu như sau:

“Dữ liệu mở là dữ liệu được công bố công khai, cho phép mọi tổ chức, cá nhân tự do truy cập, sử dụng, sao chép, tái sử dụng, phân phối lại mà không cần xin phép.”

2.2. Điều chỉnh lại cách phân loại dữ liệu tại Điều 13

Công ty VINADES kiến nghị cần xem xét điều chỉnh lại cách phân loại dữ liệu tại Điều 13 của Luật Dữ liệu, cụ thể là tách “dữ liệu mở” ra khỏi nhóm phân loại theo “tính chất chia sẻ”. Việc xếp dữ liệu mở ngang hàng với dữ liệu dùng riêng và dùng chung là chưa phù hợp, bởi dữ liệu mở không đơn thuần phản ánh mức độ chia sẻ, mà là một loại dữ liệu có chế độ pháp lý đặc thù, gắn liền với giấy phép mở và quyền tiếp cận mặc định của công dân. Dữ liệu mở phải được thiết kế để cho phép sử dụng lại, phân phối lại mà không cần xin phép – điều không áp dụng cho hai loại còn lại. Việc lẫn lộn bản chất giữa chia sẻ nội bộ và quyền khai thác công khai sẽ dẫn đến hiểu sai, thực thi

sai trong thực tiễn, khiến nhiều tổ chức, doanh nghiệp e ngại khi sử dụng dữ liệu do cơ quan nhà nước công bố.

Do đó, đề nghị sửa đổi Điều 13 theo hướng: Thiết lập hệ thống phân loại độc lập cho dữ liệu mở, có quy định riêng về quyền tiếp cận, giấy phép sử dụng, và nghĩa vụ công bố, nhằm bảo đảm tính nhất quán và thúc đẩy việc khai thác hợp pháp, sáng tạo dữ liệu công trong chuyển đổi số.

2.3. Bổ sung thêm nội dung quy định về giấy phép sử dụng dữ liệu

Công ty VINADES cũng đề xuất bổ sung quy định rõ ràng về giấy phép sử dụng và quyền tương ứng đối với dữ liệu mở trong Luật Dữ liệu, nhằm bảo đảm tính minh bạch và khả năng khai thác hợp pháp. Việc này sẽ giúp người dân, doanh nghiệp – đặc biệt là các đơn vị khởi nghiệp – dễ dàng sử dụng, tái sử dụng và phân phối lại dữ liệu mở do cơ quan nhà nước công bố, mà không vướng rào cản pháp lý. Đây là yếu tố then chốt để thúc đẩy đổi mới sáng tạo, phát triển các nền tảng công nghệ và góp phần hiện thực hóa mục tiêu xây dựng nền kinh tế số tại Việt Nam

III. Kết luận

Trong bối cảnh Chính phủ đang thúc đẩy mạnh mẽ chuyển đổi số, phát triển kinh tế số và xây dựng nhà nước số, dữ liệu, đặc biệt là dữ liệu công khai, dữ liệu mở được xác định là tài nguyên quan trọng của quốc gia. Việc doanh nghiệp tư nhân, nhất là các doanh nghiệp đổi mới sáng tạo, chủ động tiếp cận, khai thác và sử dụng nguồn dữ liệu công khai không chỉ là nhu cầu kinh doanh chính đáng mà còn là động lực quan trọng để hình thành hệ sinh thái sản phẩm số, tăng cường minh bạch, và nâng cao hiệu quả điều hành kinh tế xã hội. Trong khi đó, các hoạt động khai thác dữ liệu công khai, dữ liệu mở, nếu không can thiệp vào dữ liệu cá nhân hoặc dữ liệu nhạy cảm thì không gây rủi ro đáng kể đến an ninh quốc phòng, trật tự công cộng hay quyền riêng tư.

Luật Dữ liệu hiện hành vẫn còn nhiều bất cập trong cách tiếp cận và định nghĩa dữ liệu mở, có nguy cơ làm sai lệch bản chất, gây hiểu lầm khi áp dụng và ảnh hưởng tiêu cực đến môi trường phát triển công nghệ, đặc biệt là hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo vốn còn non trẻ tại Việt Nam. Do đó, nếu không có sự điều chỉnh kịp thời, Luật Dữ liệu sẽ vô tình gây cản trở lớn cho hoạt động khai thác dữ liệu hợp pháp, đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp công nghệ và quyền tiếp cận thông tin của người dân.

Công ty VINADES kính mong các cơ quan, tổ chức chuyên môn như Văn Phòng Ban Nghiên cứu Phát triển Kinh tế tư nhân (Ban IV); Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI); Hiệp hội Phần mềm và Dịch vụ Công nghệ thông tin Việt Nam (VINASA) và Câu lạc bộ Phần mềm tự do nguồn mở Việt Nam (VFOSSA) có ý kiến chính thức tới các cơ quan có thẩm quyền như Quốc hội, Chính phủ và Bộ Khoa học Công nghệ, Bộ Công an về việc cần xem xét sửa đổi Luật Dữ liệu, đặc biệt là các nội dung liên quan đến dữ liệu mở. Kiến nghị này nhằm đảm bảo khung pháp lý minh bạch, phù hợp thông lệ quốc tế, bảo vệ quyền tiếp cận dữ liệu hợp pháp và tạo nền tảng cho phát triển công nghệ số, AI và các sản phẩm dựa trên dữ liệu mở tại Việt Nam trong tương lai.

Trân trọng cảm ơn!

Mọi chi tiết xin liên hệ:

Công ty cổ phần phát triển nguồn mở Việt Nam

- Email: contact@vinades.vn
- Địa chỉ: Tầng 6, tòa nhà Sông Đà, số 131 Trần Phú, Văn Quán, Hà Đông, Hà Nội.
- Người phụ trách: Mr. Phạm Đức Tiến (CMO) - Điện thoại: 0981.826.394

ĐẠI DIỆN DOANH NGHIỆP

Nơi nhận:

- Như trên;
- Văn phòng (lưu trữ).